

УДК 37.091.3

АКТИВДҮҮ ОКУТУУНУН ПЕДАГОГИКАЛЫК ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ЖАНА
ЫКМАЛАРЫН ИНФОРМАТИКА САБАГЫНДА КОЛДОНУУ.
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИИ И МЕТОДОВ АКТИВНОГО
ОБУЧЕНИЯ НА УРОКАХ ИНФОРМАТИКИ.
THE USE OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES AND METHODS OF ACTIVE LEARNING
IN THE CLASSROOM OF COMPUTER SCIENCE.

*Төрөгүлова Р. А. – улук окутуучу,
Жалал-Абад мамлекеттик университети, rysbu.torogulova@mail.ru*

Аннотациялар: Бул макалада, активдүү окутуунун педагогикалык технологияларын жана ыкмаларын информатика сабагында колдонуу, анын натыйжалуулугуна талдоо жүргүзүү, бул ыкманы сабак учурунда кантип колдонуу керектиги жөнүндө сөз болот.

В этой статье идет речь о использовании педагогических технологии и методов активного обучения на уроках информатики, изучение его эффективности и как использовать этот метод во время уроков.

This article deals with the use of educational technology and methods of active learning in the classroom of computer science, the study of its effectiveness and how to use this method during lessons

Заман талабына ылайык, жаш муундарга жеткиликтүү билим тарбия берүү багытында иш аракеттерди жүргүзүүдө, дүйнөлүк дидактиканын андан ары өнүгүү багыттарында жана окуу процессин активдештирүүнүн бир катар фундаменталдуу жоболорунда белгиленген педагогикалык системаларга, алар кандай доорлорго таандык экендигине карабастан негизденбей коюуга болбойт. Андыктан, ар бир педагог окутуу иши уюштурула турган реалдуулукту эске алуу менен окутуу-тарбиялоону уюштуруу процессин жакшыртуунун шарттарын жана ыкмаларын талдап билүүсү зарыл.

Активдүү окутуунун педагогикалык технологияларынын мүмкүнчүлүктөрүн Информатика сабагынын алкагында терең талдап карап чыгуу менен, анын айрым бир элементтерин пайдаланууга болорун байкадым. Бул ыкманы колдонуп «Информатиканы окутуунун усулу» предметинен сабак өтүп, окуучулардын активдүүлүгүнүн жогорулоосуна, кызыгуусунун пайда болушуна жана окууга болгон жоопкерчилигинин калыптануусуна ынандым.

Активдүү окутуунун педагогикалык технологияларынын талаптарына ылайык, ар бир мугалим сабак өтүүдө сабактын темасын, өздөштүрүлүүчү материалды жакшылап талдап чыгып, ага ылайыктуу идея-демилге көтөрүүсү керек. Мындай учурда «активдүү окутуунун педагогикалык технологиялары жана ыкмалары» термини өзүнө окутуу процессин методикалык жактан жабдууну гана камтыбастан, аны техникалык жактан жабдуу жана мугалимдин методиканы билүүсү, анын маанилүү жагын, окутуу ыкмаларын жана түрлөрүн тандоого жараша окутуунун максатын жана маанисин да камтыйт.

Окутуунун бул ыкмасында сабакта ролдордун алмашуусу болот, башкача айтканда мугалимдин активдүүлүгү окуучуга өтөт: активдүү окуучу-актер, аткаруучу, ал эми мугалим көрүүчү - активдүү байкоочу жана режиссер болуп калат. Ар бир сабакта балдар өз мүмкүнчүлүгүнө жараша эмгектенишине, ал эми мугалим бул өз алдынча эмгекти жетектеп, материал даярдашына кам көрөт. Мугалимдин ролун сабак берүүдө гана эмес, сабак даяроодо да баса белгилөөгө болот.

Мен активдүү окутуунун педагогикалык технологияларын жана ыкмаларын колдонуу менен сабак өтүүдө негизинен баштапкы эксперимент ыкмасын колдондум.

Баштапкы эксперимент ыкмасы негизинен төмөндөгү схеманын негизинде жүргүзүлөт.

Баштапкы эксперименттер ыкмасын колдонуу менен, биз илимде жана изилдөөлөрдө колдонулуучу билимдерди алуу принциптерин кармабыз. Мында окуучу үчүн ал тарабынан табылган концепциялар жана мыйзамдар буга чейин белгилүү болгондугу мааниге ээ эмес, ал үчүн өзү ой жүгүртүүнүн жана эксперимент жасоонун жардамы ушул концепцияларды жана мыйзамдарды табууга жетишкендиги маанилүү жана муну түшүнүү аны сыймыктантат. Бул балдарда болгон чоң мотивацияны пайда кылат жана алардын улам жаны бийик чокуларды багынтуусуна, кызыгуусуна, даярдыгына көмөктөшөт.

Информатика сабагында «активдүү окутуунун педагогикалык технологияларын жана ыкмаларын» колдонуунун айрым элементтери:

1. Сабакты салтуу эмес баштоо: жаңы информацияларды, видео фрагмент, ребус, табышмак, инсценировка көрсөтүү менен баштоого болот;

Мисалы, Старттык эксперимент: жумуртка бышыруунун алгоритмин, интерактивдүү досканын жардамы менен, сүрөттөлүшү менен көргөзүлөт;

2. Балдардын эмнени байкагандыгын баракка жекече ирети менен жазууну сунуштайбыз, жазылган байкоолорду окуп, доскадагы байкоо деген графанын алдына жабыштырып коебуз;

Мисалы:

- күйүп турган газды;
- газдын үстүндөгү сквородканы;
- сквородкага май куюп жаткандыгын;
- жумуртканы чегип салганын;
- жумуртканын бышып жатканын;

3. Старттык экспериментти окуучулардын өздөрүн кайталап жасап көрүүсүн сунуштайбыз, кайрадан жакшылап байкап көрүп, байкоолордун чын экендигин ырасташат, аларды тандалган байкоолор деген графанын алдына жабыштырып коебуз;

4. Окуучулардын байкоонун жыйынтыгына жараша суроо түзүүсүн талап кылабыз, түзүүлгөн суроолорду, суроо деген графанын алдына илип коебуз;

Мисалы: Жумуртканы кантип бышырса болот?

Жумуртканы туура бышыруу үчүн эмне кылуу керек?

5. Суроого жазуу жүзүндө болжолдуу жооп берүүнү сунуштайбыз; Балдардын коюлган суроого болжолдуу жоопторун өздөрүнө окутуп угуп, керектүүлөрүн илип коебуз;

Мисалы, жумуртканы бышыруунун жол жоболору жазылган барактагы жоопторду, божомол (гипотеза) деген графанын алдына илип коебуз;

6. Эмне изилденет кадамында аныкталуучу параметрлер тандалып алынат.

Жумуртканы бышыруунун кандай жолдору бар?

Жумурткадан башка нерселерди бышыруунун дагы эрежелери барбы? Аларды дагы кандай жолдор менен берсе болот? - бул суроолорду талдап, талкуулап, тиешелүүсүн илип коебуз.

7. Верификациялык эксперимент: балдарды топторго бөлүштүрүп, видео жана компьютердик көрсөтмө куралдардын, электрондук окуу куралдардын, интерактивдүү досканын жардамын ж. б. пайдалануу менен окуучуларга эксперименттик тапшырмаларды беребиз;

Мисалы, аларга эксперимент жасоо үчүн тамак бышыруунун алгоритмин, сфетофордон өтүүнүн алгоритмин, чаканы сууга толтуруунун алгоритмин жана ар түрдүү эсептерди чыгаруунун алгоритмдерин байкоосуна шарт түзүп беребиз;

8. Эксперименттин жыйынтыгын чыгаруу учурунда ар бир топтогу окуучулар схемаларды, таблицаларды, чиймелерди, таяныч конспектерди колдонуу менен, эксперименттин жыйынтыгы боюнча плакатта презентацияларды даярдашат, жыйынтык чыгарышат, доскада илип коюшуп жооп беришет;

9. Мугалим тарабынан:

- тема аныкталат, түшүнүк берилет;

Мисалы, Тема: Алгоритм жана аны түзүүнүн жолдору. Алгоритмдин түрлөрү.

- жыйынтык чыгарылат, тапшырма берилет;

- окуучуларды баалоо, сыйлоо жүргүзүлөт.

Информатика сабагында «активдүү окутуунун педагогикалык технологияларын жана ыкмаларын» үзгүлтүксүз колдонуу менен сабак өтүү менен төмөндөгүдөй жыйынтыктарга ээ болобуз :

- ар бир окуучунун аң-сезимдүү жана активдүү билим алуусуна басым жасалып алардын инсандык касиетин өнүктүрүү максатында анын бүтүnlөй ички дүйнөсүнүн байлыгын жана жеке социалдык тажрыйбасын эске алуу менен окуу ишмердүүлүгүн уюштуруу;

- окуучулардын таанып билүүсүн, активдүүлүгүн өнүктүрүү, окуучулардын арасында жаңы идеяларды ойлоп табууга умтулуусун жаратуу;

- окутуучулардын кесиптик ишмердүүлүгүн чыгармачылык жактан өнүгүүсүнө жардам берүү;

- окуучулар билимди өз алдынча өздөштүрүүгө, өз алдынча чечим кабыл алууга үйрөнөт;

- окуучу өзүнө керектүү билимди кабыл алууга үйрөнөт;

- окуучу өз жашоосу жана окуусу - өз күчүнүн жыйынтыгы экендигин билүүгө үйрөнөт.

Ал эми мугалимдин алдында жаңыча педагогикалык милдеттер пайда болот:
-ойлоп табуу, акыл эмгеги менен, күч-аракети менен окуу мүмкүнчүлүгүн ачуу;
-окуучуларды кызыктыруу, активдештирүү, жандандыруу;
-окуучулар менен кызматташууну, баарлашууну, чыгармачылыкты өнүктүрүү;
-өз алдынчалыкты, өзүнө жоопкерчиликти ала билүүнү жана окуучулардын чыр чатаксыз жүрүм-турумун өнүктүрүү;
-жетишкен ийгиликтерге жана ар бир окуучунун жекече жасаган иштерине рефлексиясын ойготуу;
-ар бир теманын алкагында ар түрдүү иш аракеттерди айкалыштыруу;
-окуучулардын максатуу компетенциясын өнүктүрүү;

Адабияттар:

1. Инго Мюллер, Юрген Шенгерр «Башталгыч эксперименттер ыкмасы, SEA» усулдук көрсөтмө Бишкек 2014ж.
2. Койнова-Цельнер Ю. В. «Активдүү окутуунун педагогикалык технологиялары» усулдук окуу куралы Бишкек 2014ж.

Рецензент:

Маматова Г.Т. – т.и.к., доценттин м.а.